

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 " "
Negyedévre . . . . . 1 " "

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DIJ: háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitlér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Előfizetési felhívás

„EPERJESI LAPOK”

társadalmi s gazdasági hetilap II. negyedére.

Előfizetési feltételek.

Egész évre . . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 " "
Negyedévre . . . . . 1 " "

Az előfizetési pénzek az Eperjesi Bank-egylet könyvnyomdájába intézendők.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők.

Sárosmegyei gazdasági egyesület.

Ezen egylet, mely számos évvel ezelőtt alakult, az utóbbi évek alatt a kedvezőtlen viszonyok miatt alig adott némi életjelt magáról. Végre-valahára e szünetelésnek vége szakadt, a mi nagyon természetes, ha tekintetbe vesszük azt, mikép a sárosmegyei gazdasági egyesület tagjai közé e megyének mondhatni majdnem összes gazda közönségét s így azon osztályt szerencsés számítani, a mely már állása s foglalatosságánál fogva is, hivatva van ezen, a mezei gazdaságra s iparra nézve oly jótékony befolyással bíró egyesület fenntartani, s tetteles közreműködés által oda hatni, mikép ezen egylet kitűzött nemes céljának meg is felelhessen.

Örömmel tapasztaltuk ennél fogva azt, mikép a f. hó 11-én a megyeházban megtartott évi rendes közgyűlésen, az egyesület iránti komoly érdeklődés, már maga a nagyszámú egyleti tagok megjelenése s a tanácskozásban részvéte által volt kivehető, s ha tekintetbe vesszük ama körülményt, hogy megyénk oly szerencsés, a gazdasággal foglalkozó birtokosok közt számos egyéneket számlálni, a kik a gazdaság terén hosszabb ideig tartó működésük folytán terjedelmesebb elméleti, valamint gyakorlati ismereteknek vannak birtokában, s végre ha meggondoljuk, hogy mindezek egyesült erővel kezdik meg működésüket: el kell lenni ismernünk, hogy a sárosmegyei gazdasági egylet életképességéről ezentúl kétség sem merülhet fel.

A közgyűlés Piller Miklós egyl. elnök által megnyitván, a mennyiben az alapszabályok értelmében, az egyesület tisztviselői három évre választvák és ezen megbízásuk lejárt, elnök úgy a maga, valamint az egylet többi tisztviselői nevében is meleg szavakkal megköszönve a közgyűlésnek bennük helyezett eddigi bizodalját, tisztségeit annak kezébe teszi le; egyidejűleg a megüresült elnöki széket Semsey Boldizsár s az alelnök Pulszky Géza egyleti tagok által javalja betölteni.

Ezek után az újabb megválasztandó tisztikar kijelölése céljából közgyűlésileg, Piller Miklós elnöklete alatt Károlyi László, Péchy Luczán, Berzeviczy Edmund, Semsey Boldizsár, Jelenik-Almássy István, Pulszky Géza és ifj. Szinyey László egyleti tagokból alakult választmány küldetvén ki, ezen választmány ajánlata folytán az egylet tisztviselői közfelkiáltással a következők személyében lettek

megválasztva: Elnökül Semsey Boldizsár, alelnökül Pulszky Géza, pénztárnokul Dessewffy Lajos, s végre a titkári állás a választmány által Joób Imre egyl. tagra ruházott.

Az egylet igazgató választmánya, a kijelölő bizottság ajánlata folytán, az alapszabályokban foglalt intézkedéstől eltérőleg, a részvétnék nagyobb fokú fölébresztése tekintetéből, 12 tagból 27-re felemeltetvén, a következő tagokkal lett választás utján betöltve, u. m. Adler Samu, Bánó Árpád, Berzeviczy Béla, Berzeviczy Edmund, Berzeviczy Fál, Bielek László, Bornemisza Lajos, Dessewffy Pál, Dobay Sándor, Fuhrman Andor, Galotsik Vilmos, Ganczaugh Miklós, idb. Hedry Ernő, Jelenik-Almássy István, Károlyi László, Kubinyi Albert, Kirchmayer Gerő, idb. Meliorisz Kálmán, Péchy Zsigmond, Piller Kálmán, Piller Miklós, Szinyey József, ifj. Szinyei László, Semsey Ervin, Toszt Károly és gróf Wengerszky Viktor.

Végre a kijelölő választmány azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, miszerint ugyanez, az egyesület részére, egy megyebeli, s a gazdaság minden ágában képzett s ezzel foglalkozó földbirtokost, aki ezen gazdasági egyesület iránti érdeklődésének már több éveken keresztül adta tanujelét, — értvén Dessewffy Dénes grófot, az egyesület pártfogójául válassza meg, mely indítvány nagy lelkesüléssel fogadtatván Dessewffy Dénes gróf a sárosmegyei gazdasági egyesület pártfogójává egyhangulag megválasztatván, erről egy kiállítandó okmányok kézbesítése által, az egyesület elnöke és titkára utján személyesen értesítetteti s illetve ezen tisztségnek elfogadására felkérletni határozottat.

A közgyűlés s a választmányi ülésben ezeken kívül számos oly intézkedések tételtek, a melyek meggyőznek minket arról, hogy ezen egyesületnek a gazdaságra vonatkozó jótékony befolyása megyénkben rövid idő alatt érezhető lesz, különösen, ha tapasztalni fogjuk, hogy megyénk azon gazdasággal foglalkozó közönsége is, mely ezen egyletnek nem tagja, tömeges belépése által igyekezni fog, annak megszilárdulását valósitani.

Felkérletik ennél fogva e megye gazdasági közönsége, hogy az e célból kibocsátott, s az egylet titkára s több egyleti tagoknál nyitva tartott aláírási ivatek neveik sajátkezü aláírása által, az egyleti tagok sorába belépni, s a sárosmegyei gazdasági egylet által kitűzött nemes cél elérésében ily módon segédkezet nyujtani sziveskedjék.

Városi közlemények.

Gyakran merültek fel panaszok a vasuti hivatalnokok részéről, hogy a közönség nem alkalmazkodik a vasuti rendtartási szabályokhoz, míg az utóbbi meg arról panaszkodott, hogy ezen szabályokat nem ismeri.

A megyei közigazgatási bizottság ennél fogva az ez irányban kiadott ministeri rendelethez képest utasította a sz. kir. városokat és járásszolgabírókat a rendtartási szabályok azon részének, mely a közönségre vonatkozik kihirdetésére.

Ezen szabályok a következők:

a) Általános kötelesség.

93. §. Azon személyek, kik a pályát utazásra vagy málhák szállítására használják, kötelesek magukat a szállításra nézve megállapított és közzé-

tett föltételekhez szabni, a pálya üzleti rendtartás, szabályszerűség és biztonság iránt kibocsátott szabályokat pontosan megtartani és azon utasításoknak, melyeket netalan a felügyelő és vonatkísérő személyzet adni szükségesnek vél, készséggel engedelmeskedni.

b) Utazási okmányok és jövedéki hivatali eljárás.

94. §. Minden utazó, ki a pályán utazni kíván, köteles az utazási okmányok iránt kibocsátott törvényes szabályokat pontosan megtartani és hivatali kezelés alá tartozó málhait ennek kellően alája vetni.

Ezen szabály a közhírré teendő fölvételi föltételekben világosan megjegyzendő.

c) A föl- és leszállás.

95. §. Minden utazó a vonat mente közben, a föl- és leszállástól, az ajtó szükségtelen megnyitásától és az előtérre lépéstől óvakodni köteles.

d) A pályára lépés.

96. §. Azon személyeknek, kik a pálya szolgálati- vagy dolgozó személyzetéhez nem tartoznak, vagy a kik errenézve különös engedelmekkel ellátva nincsenek, a pályára, az ehhez tartozó férhelyekbe, lejtkekre, közpartokra, árkokba stb. lépniök nem szabad, a be- és kijárára, a föl- és leszállásra megállapított pályaudvari helyeket, a pályáni átjárásra megállapított pontokat, végül az elküldésekre szemlélt helyiségeket kivéve.

A pályasorompók önkényes megnyitása, az ezeken keresztül buvász vagy áthágás tilos, a pályáni átmenetel, anélkül, hogy azon megállapodni lehetne, csak akkor van megengedve, midőn a zár-sorompók nyitva találhatók vagy miután ezek a pályára felügyelő személyzet által megnyitattak.

Az állatoknál befogott járműveknek, továbbá hátsalovoknak és hajtott marháknak a sorompók megnyitására várakozásnál a pályához nagyon közel jönniök nem szabad; a felügyelő személyzet ebbeli intései pontosan teljesítendők.

97. §. A pálya közelében állatok csak gondos felügyelet alatt legelhetnek és arra ügyelni kell, hogy ezek a pályára és a hozzátartozó részekre ne menjenek, a kerítéseket át ne hájgák és a vonatokat elmeneteléndi nem ijedjenek.

e) A pályákban rongálások és változtatások.

98. §. A pályának és a hozzátartozóknak kővetkezők nem csak a vagánynak, hanem a falaknak, közpartoknak, árkoknak és építési tárgyaknak, kerítéseknak, sorompóknak, intótábláknak, jövedéki oszlopoknak, mértföld mutatónak, jeladó-készleteknek stb. minden rongálása, elmozdítása, vagy változtatása tilos, nemkülömben szigoruan meg van tiltva, bármely tárgyakat a sinekre vagy azok mellé a pálya és pályatartozmányok körületébe tenni, vagy a jeleket utánozni.

Az utazóknak végre a járületi eszközök bármely rongálása tiltatik.

f) A pálya szomszédjai és ezeknek a pálya közelébeni mihez tartása.

99. §. A pálya környékében a szomszédoknak oly intézkedéseket és készületeket, melyek a pálya vagy a pályatartozmányok fönlállását, vagy ezeknek szabályszerű és biztos használatát veszélyeztetnék, vagy tüveszélyt idézhetnek elő, tenni és létesíteni nem szabad. Oly földtéri változásoknál, melyek által azon hely, hol változásnak történni kell, a pályatulajdonhoz közelébb jönne, továbbá tüveszélyesnek nyilvánított környékben tenni szándékolt építményeknek, az üzlet fölötti föfelügyeletre hivatott, valamint az illető közigazgatási hatóságának engedélye mindig előlegesen kikérendő.

Könnyen gyuladható anyagoknak a pálya tüveszélyes körületében szabad fölhalmozása kerülendő, a magában ugyan tüzmentes, hanem tüveszélyes tárgyak eltételére rendelt férhelyeknek kellő elzárására folytonos gond fordítandó.

A bevitelre készen fekvő mezei termések a pályától lehetőleg távol rakandók, végre erdő- és általában faültvényeknél azon lehetőség elhárítására, hogy a pálya szeltörések által elzárathatnák, figyelem fordítandó.

100. §. Erdők, csallitok vagy bokrok kivágása, egyes fák levágása vagy leeresztése, marháknak legelőre hajtása, kavics és anyagásás és általában

ite.
la! — Wenn man
bt man nicht, und
! — Mein Barbier
Che und zwar mit
ich! — Wenn nun
fen, dann lieben sie
Natürlich, weil sie
— Wer nun aber
erge! — Wie sollen
e der Schelm, mein

gte der junge Dieb,
gte der Bauer, ich
fagte der krumm-
gte der Bauer, und
tute.
der Bauer, prügelte
Braben liegen
! fagte der Teufel
Braut, aber rathet
schwarz auf weiß!
ten Schimmel ritt.

ehobenen Zahlen:

22. März 1879.

ehobene Zahlen

43. 9. März 1879.

März 1879.

fl.	5.25	5.75
"	7.—	8.—
"	5.—	5.50
"	3.50	4.—
"	—	—
"	6.—	8.—
"	5.—	9.—
"	6.—	7.—
"	—	1.50

Géza.
Bankegylet.

Actien
elder

Fabrik
schaft

März I.J.

parfajja

Ausschuss.

er 1878

te bis zu 5 Kilo
station Oesterreich
so für Jedermann
früchte, Gemüse &c.
gros Preisen zu
32 4—15
per Kilo fl. 1.80
" " " 1.70
" " " 1.20
" " " 1.50
" " " 1.45
Netto unter Nach-
es Betrages.
amt fende auf Ber-

Priest.

ERSTE

at zur Saat
ef Wein-
ata. 41 2—3

minden cselekvény, mely által a földszíne fölporhanyódnának, a pályára tárgyak eshetnének, föld- és köomlások idézethetnének elő a földek azon darabjain és pontjain, melyek az erre hivatott hatóság által e végre világosan kijelöltettek tilos.

g) Ezen szabályok fölötti örökös.

101. §. A községi előjárók, biztonsági közegek és általában a közigazgatásági hatóságok kötelesek, a fennebbi szabályok (ezen törvény II. szakasz) szigorú megtartása fölött örökösni, a felügyelettel megbízott pályaszemélyzetnek e tekintetben a leghathatóbb segínyt nyújtani, az áthágókat a körülmények szerint örökös alá venni, és az illető bírói hatóságnak büntetés végett átadni.

102. §. A pályák alkalmazottjainak jogában áll az érintett szabályok áthágóit, kik a hozzájuk intézett intéseknél nem engedelmessé válnak, vagy valamely az üzlet-biztonságot zavaró vagy ezt veszélyeztető tettet követnek el, oly esetekben, hol a rendőri (közigazgatási) avagy bírói hatóságnak segítségével azonnal kéznél nem lenne, álladalmi ügyész-ségi, vagy bírói hatóságnak további eljárás végett átadni.

A pályahivatalnokokra és szolgálókra ruházott ezen rendőri hatáskör gyakorlata és általában kötelességeik lelkismeretes teljesítése végett, azon hivatalnokok és szolgálók, kiket a helyviszonyokhoz képest a pályák, az ehhez tartozó intézetek és a pályák használatát közönség fölötti felügyeletet illeti, a magánpályáknál is az álladalmi kormány által meg fogják hiteltetni.

Az ily módon fölesketett pályahivatalnokok és szolgálók szolgálatuk teljesítésére nézve a közönség irányában magán pályákon is más nyilvános közigazgatási hivatalnokokkal egyiránt törvényes oltalomban részesülnek.

103. §. A jelen törvény szabálya elleni minden cselekvény vagy mulasztás, ezen törvény és az általános büntető törvény határozatai szerint fenytetik. Baumgartner s. k. A másolat hitelül Bozóky István s. k., s. h. aligazgató.

Távirdaügy.

A táviratok feladásánál alkalmazott szószertint díjazás, mely 1876-ik évben az Európán kívül fekvő államokban elfogadtatott, és a mely 1878. év kezdetén Francia és Németország, Algír, Tunis és Németalföld között, később pedig Németország és Oroszország, ugyszintén Németország és Belgium között életbe lépett, az osztrák cs. kir. kereskedelmi miniszteriummal valamint a német birodalmi cs. kormányval létrejött megállapodások értelmében f. é. áprilhó 1-től Magyarországon is alkalmaztatni fog.

Ezen új díjazás egyrészt a táviratokért befolyandó nagyobb jövedelmet elérni célozza, de leginkább a többi nemzetekkel együttes haladás miatt, indította a magyar távirdaigazgatást annak elfogadására.

A táviratozó tisztelt közönség tájékozásaul szolgáljanak következő életbe léptetendő módosítások.

A belföldi (magyar-osztrák) valamint Németországgal váltott táviratoknál, az egyes távirat alapdíja 24 kr. azonfelül a belföldi táviratoknál minden egyes szónak díja 2 kr., a Németországba címzettéknél 6 kr. Ha a feladó fizetett válasznál, az előre megfizetett szavak számát nem határozza meg, azon esetben 10 szavas táviratdíj fizet; azonban az előre meghatározott szavak száma, melyeket a feladó táviratának szövegébe kell hogy beírjon, 30-nál több nem lehet és a melyek díj megállapítása céljából a szavak számításába felvételnek. A vételjelentés díja, mely a távirat kézbesítésére vonatkozik és a feladó által fizettetik egyenlő a tiz szavu távirat díjával.

Az eddigi szabály rendeletekkel eltérő eljárás van megállapítva a nem kézbesíthető táviratokra nézve, ugyanis ha valamely távirat bár mely oknál fogva nem kézbesíthető, a cím állomás a nem kézbesítés okának rövid jelzése mellett a feladási állomásnak szolgálati táviratot küld, mely a feladónak 24 kr. lefizetése után kézbesítetik.

Ezen alkalommal megemlítendőnek vélem a táviratok kiállításában gyakran előfordult hibák kikérelése végett még a következőket. A táviratok kezelése, szavak számítása, azok díjazása nemzetközi egyezményeken alapszanak, azoktól elérni egy állomásnak sem szabad, és így megtörtént, hogy a feladó, a hivatalba küldött táviratát mint el nem fogadhatót visszakarta kijavítás végett, legyen szabad azért a táviratozó közönség figyelmét különösen következőkre felhívni:

Mindaz a mit a feladó táviratának eredeti-jébe távirás céljából beír, számításba vétetik díjazás végett. Egy szó csak akkor vétetik egy szó-nak, ha 15 betűnél nem több betűből áll, minden ezen felüli többet külön szóknak számítatik (Liptószentmiklós = 2 szó). Kötjel által összekötött kifejezések annyi szóknak vétetnek, a hány alkotásukra használtatott (Liptó-szent-Miklós = 3 szó). Nyelvszabályokkal ellenkező összevonása a szavaknak nincs megengedve. Számjegyekkel irt számok annyi szóknak számítatnak a hány öt számjegyekből álló csoport telik ki belőlük. Mondatjegyek, a köt-, hiány-, idéző-, zár- és bekezdési jelek nem, de a számok leírásánál használt pont, vessző egy-egy számjegyek számittatnak, (52,345 = 2 szó). A törtszámok kifejezésénél használt vonal egy

számjegyek vétetik. ($\frac{3}{5} \cdot h = 2$ szó) Az aláhuzás mindenkor egy szót számít. (Budapest = 2 szó). Utóbbi különösen a szószertint díjazásánál mellőzni kell, hacsak a feladó valamely szót nyomatékos kifejezésül aláhuzni nem akarja. A római számjegyek két szót számítanak (I = 2 szó). Javitást, közbeszurást, a feladó neve aláírása mellett igazolni tartozik.

Különösen szükséges a szavak és betűk tiszta kiírása, mert a csonkítások az érthetlenség iránknak majdnem kizárólagos következményei.

Zubricky, távirda főnök.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A magyar irodalmi szakválasztmány által f. évi március hó 31-én esteli 6 órakor rendezendő „Természettudományi estélyen” Bodjányzky János főgymnasiumi ny. r. tanár tart fölolvasást: „A viz chemiai alkatrészeinek ismertetéséről.” — A természettudományoknak kivált az utolsó évtizedekben történt fejlődésének haladása s az emberi nem művelődésére jótékony hatással bíró óriási vívmányok, melyeket ezen téren elértek, bizonyára mindenki előtt nagy érdekel bírnak, s azért örömmel kell üdvözölnünk az előadó urat, ki szives készséggel vállalkozott a magyar irodalmi szakválasztmány fölkérése folytán ilyenmü előadásokat tartani.

De térjünk át a fölolvasás tárgyára.

Ezen alkalommal előadó csakis a viz egyik alkatrészevel foglalkozott t. i. az élenyvel. Bevezetésében kifejté, hogy valamely anyag belső lényegébe csakis vegyi szétbontás által hatolhatunk be, s ily szétbontó eszközül szolgál az erős villamfolyam, a fokozott nagyobb hőség s bizonyos anyagok nagyobb vegyülesi képessége. — Ily uton eddig 63 elemet fedeztek föl. Van-e a vízben, mely oly egyszerűnek mutatkozik szemünk előtt, valami szétbontani való? Több mint 2000 éven át Aristotelestől egész 1800-ig a vízről mint egyszerű testről beszéltek, csak azon időben sikerült a vízet galvánvillamfolyam segítségével szétbontani, a mely időtől fogva a chemikusok a vízről mint összetett testről beszélnek. A viz t. i. két részből áll: 1) oly alkatrészből, mely meggyújtható, alig látható lánggal ég el, de roppant nagy hőséget fejleszt s ez a hidrogén vagy kövény; s 2-szor oly alkatrészből, mely meg nem gyújtható, de az égést oly jól táplálja, hogy benne a pislogó fapálcika lángra lobban s ez az oxigén vagy éleny. Az éleny nagyobb mennyiségben előállítható: 1-ször levegőből, de ez hosszadalmas; 2-szor barnakőből erős hevítés útján s 3-szor chlorsavas kaliból, melyet leg-többször szoktak alkalmazni. Az éleny előállítás után előadó kísérleteket tett, melyeknél az éleny tulajdonosságaira figyelmezteti a hallgatókat. A kísérletek mindig igen szépen, fényesen sikerültek, kivált a phosphorral és magnesiummal való próbák, mely fénytűnemények az égés mibenlétének megmagyarázására vezették az előadót. S ezt igen népszerűen, könnyen felfogható módon mutatta be. Ugyanis pl. a gyertya s lámpa égésénél ugyan eltűnik látszólag szemünk előtt az anyag, de valóságban szintelen, légnemü vegyületek keletkeznek, melyek a levegőben összekeverednek. Ezeket össze is gyűjthetjük s így tehát anyagmegsemmisülés nem létezik, csak átalakulás. — Továbbá bemutatta még előadó az égéssel járó melegfejlődést is, mely alkalommal horganyval, ezüsttel, platínával, acélrugóval s üvegolvasztás s fuvással tett kísérleteket. Befejezésül pedig kiterjeszté figyelmét az éleny élettani határainak föllemlítésére. Francia orvosok kísérletei alapján éleny beszívása által gyógyítják a szív- s tüdőbántalmakat, használják ugyanezen módot a szén-gőzzel mérgezettknél s a mellszorulásban szenvedőknél; sőt újabb időben Berlinben gyárilag állítják elő az ozonvizet, mely jelenleg oly nagy beccsel bír a természettudósok s orvosok előtt.

E valóban tanulságos, minden ízében gyönyörködtetve oktató s mindenki által egyaránt könnyen fölfogható módon tartott előadást a szépszámu mői s férfiközönség a legnagyobb érdekel s figyelemmel hallgatta végig és szerény nézetünk szerint a kör tagjai közül azok, kik ezuttal nem vehettek részt e fölolvasáson, a többieknél sajnálni fogják, hogy elmulasztották a kinálkozó kedvező alkalmat a víznek, ezen élettó elemnek, egyik főalkatrészét, megismerhetni. A legnagyobb kíváncsisággal várjuk a „Természettudományi estélyek” másodikát, melyen a tudós előadó a víznek második alkatrészeről a könenyről szándékozik előadást tartani. Eddigi szíveségeért s fáradságtalan buzgalmaért csakis a legnagyobb elismerésben kell részesítnünk az előadó urat!

Adiv effendi.

Sajnálattalunkra a Széchenyi-kör f. hó 18-ki hangversenyének ismertetéséből egy részlet kimaradt.

A műsorozat teljes kikerekítése s a minden elismerésre méltó közreműködők iránti méltánylásunk őszinte kifejezése végett kötelességünknek tartottuk utólag e hibát helyrehozni. Az ismertettek kivül Mendelssohn egy gyönyörű duette-jét énekelték Nehrer Jenny és Waniek Gizella urhölgyek a legszebb harmoniában, kedves vonzó hangon — Doleschall Samu ur közelimerést kivivott, szakavatott hegedűkisére mellett. — Ugyancsak Nehrer Jenny urhölgy zongorán és Doleschall Samu ur hegedün voltak szivesek kísérni Waniek Gizella urhölgy már ismertett solo-énekét „A távolban” teljes összhangzattal.

Midőn a bár akaratlanul, de mégis megtörtént tévedésért az érdekeltek szives elnézését kérjük, egyszersmind kedves kötelemünknek tartjuk a szent cél érdekében nemes készséggel és buzgalommal kifejtett tevékeny közreműködésükért a nyilvánosság előtt mindnyájunk legőszintébb háláját kifejezni. *Vigilantius Idem.*

Különfélék.

Lapunk szerkesztőségénél a szegedi vízkárosultak javára újabb adakoztak: Csatóry Anna urhölgy 4 frt, Csatóry Ágost ur 2 frt, Radvány Kálmán ur 2 frt. Összesen 8 frt, mely összeget továbbítás végett a városi házi-pénztárnak adtuk át.

A szegedi vízkárosultak javára a polgári társaskörben adakoztak:

Az eperjesi polgári társaskör 20 frt. Klór Gyula 5 frt, Bálint Adolf 2 frt, Rzentický József 10 frt, Kazinczy Manó 5 frt, Bruger Antal 1 frt, Hennel Zsigmond 5 frt, Josef David Lux 10 frt, Schütze Károly 2 frt, Sötik Mária Dienstmagd 10 kr., Josef Prahár 2 frt, Herkely János 2 frt, Kiszely Márton 1 frt, K. F. L. 1 frt, Papczun András 1 frt, Weiszer Lajos 1 frt, Schön Péter 1 frt, P. Kamenitzky 1 frt, Oravec András 1 frt, Macejko Mátyas 40 kr., M. Wittenbauer 1 frt. Összesen 72 frt 50 kr.

Az eperjesi takarékpénztárban a szegedi árvízkárosultak javára adakoztak:

Klefner Gyula 5 frt, Farkas Lajos 5 frt, Dahlström Gyula 5 frt, Lihán Ede 2 frt, Krajzell Kálmán 2 frt, Erdélyi Ferenc 1 frt, Krajzell Jenő 5 frt, Linkesch Károly 5 frt, Eperjesi korcsolyázó-egylet 10 frt, Maurer Gustáv 2 frt, Gustav Maurers Arbeiter-Personale 10 frt, Tomka Ágost 5 frt, Csatóry Zsiga 1 frt, Dr. Propper Adolf 5 frt, Kösch Wilhelmine 5 frt, Baumgarten Elisabeth 10 frt, Rödl Ágost 10 frt, Werther Dávid 2 frt, Oszvald Dániel 10 frt. Összesen 100 frt.

Az eperjesi evang. leányiskola III. és IV. osztálybeli tanulói a szegediek javára, önkénytelen és a nélkül, hogy felszólítottak volna, saját megtakarított filléreikből következőleg adakoztak; még pedig:

Kösch Cornéla és Anna 2 frt 10 kr., Sziebert Darinka, Zorka és Olga 3 frt, Tahy Gizella 70 kr., Radvány Anna 20 kr., Bálint Augusta 30 kr., Glatz Margit 10 kr., Better Róza 10 kr., Ludmann Paula 35 kr., Mikolik Matild 50 kr., Tomka Zsófi 1 frt, Farkas Margit és Hermin 1 frt, Szénássy Gizella 1 frt, Mész Eugenia 2 frt, Hennel Gizella 50 kr., Irányi Anna 30 kr., Bajkor Szeréna 1 frt, Izsépy Etelka 45 kr. Összesen 14 frt 60 kr.

A helybeli ág. evangélikus s Csink János tanító ur vezetése alatt álló leányiskola növendékei a szegedi inségesek javára gyűjtés útján 9 forintot adományoztak.

Necrolog. Az eperjesi kir. kath. főgymnasium tegnap gyászünnepet ült. A hosszas szenvedések után elhunyt Hattala Parhént, rendes tanárt, reggeli 10 órakor megtartott gyászszertartások után nagy számu közönség részvétele mellett kísérték örök nyugalomra.

A gyászszertartásou a tanártestület az ifjúsággal együtt teljes számmal jelent meg s az elhunyt iránti tiszteletöknek és szeretetöknek jeleül két diszes koszorut is helyeztek a megboldogult gyászokorsójára; az egyiknek szalagján ez vala olvasható: „az eperjesi főgymnasium tanárai tagtársuknak”; a másikon: „az eperjesi főgymnasium ifjusága szeretett tanárának”. A helybeli apátplebános ur fényes segédlettel végezte az ünnepélyes szertartást. Részt vett az ünnepélyben az evang. colleg. tanárkara és ifjusága. Emelte a gyászünnepelet az ifjusági énekkarnak szabatosan előadott alkalmi gyászda.

Pályatársai jó és nemes szívü collegát, az ifjuság jó barátot, a tanügy pedig buzgó tanférfit vesztettek a megboldogultban.

Sit tibi terra levis!

A soóvári önkényes tüzoltóegyletnek király ő felsége 60 frtot magánpénztárából adományozni kegyeskedett.

A megyei bizottság — mint a mult számban jelezve — tegnap, azaz f. hó 28-án rendes közgyűlést tartott, melynek lefolyásáról a jövő számban kimerítő tudósítást hozunk.

Benczur Gyulát, a hirneves festézt, király ő felsége a párisi vilákiállítás alkalmával tett szolgálatainak elismerése fejében a Ferenc-József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Uj zeneművek. Tábornszky és Parsch zene-műkereskedésében megjelentek: Ágnes asszony. Lukácsy Sándor legújabb népsziművének összes kedvelt dalai. 1. Egy virág volt. 2. Ritka árpa. 3. Találják ki. (4. Fehérváron szép az élet. 5. A kis leány kertjében. Bácsitól.) 6. Ezerével terem nyáron. Szentirmay Elemértől. 7. Ez a kis lány éli világát. 8. Hogy elcsoptak. 9. Jaj de busan jól. 10. Eszem adta. Énekhagra zongora kísérettel (vagy zongorára külön alkalmazta Erkel Elek. Ára 1 frt.

Patti Carlotta*

zeneüzletár-aságának e hó 20-án adott hangversenye igen látogatott volt, a városi terem megtelt minden részében, s mondhatni, hogy a négy működő előadásával valóban rendkívüli élvezetet nyújtott különösen azoknak, kik a műsor s azon kívül hallatott zeneszerzeményeket már ezelőtt ismerték.

A híres énekesnő, úgy mint a szövetség többi tagjainak mindegyike mester a maga nemében és hangszerén, nemkülönben az együttes játékban. Nem csoda tehát ha ennyi az eddig elérhető legnagyobb tökélyt megközelítő ügyességgel hangversenyzők a valódi művészetet csalódásig képesek utánozni.

Ideális hatást nem gyakorolnak ugyan de a szép zenekölteményt egész nagyszerűségében mutatják be — lelkileg nem hatnak előadásaikkal a hallgatóra, de közvetítik, hogy a zeneköltő szellemével találkozhassunk. Csak az anyagi önösségen felülemelkedett teremtő szellemek mint Liszt, Chopin, Mendelssohn, Malibran hatnak az eszmény ellenállhatlan erejével.

Idealismus nélkül az ugynevezett művészet is inkább csak mesterség, úgy mint a szerelem inkább csak szerelmi viszony s ki azzal megáldva nincs, nemesebb művészeti élvezetet nyújtani mint valódi szerelmet gerjeszteni, egyaránt képtelen.

Patti Carlotta eneke számtalan fokozatu árnyalásával, staccatoival, trilláival s különösen a műsoron kívül előadott Auber dalában s a Bolero-ban bámulatra ragadta a hallgatóságot.

Löwenberg remekül játszotta a fonódtal Liszt letétele szerént, Vagner R. Repülő hollandi című operájából, annál inkább sajnáltuk, hogy a Schuman-féle gyönyörű „Nachtstück“ elmaradt, bár a műsorból volt.

Grün mint tökéletes hegedűs mutatta be magát s Wieniavszky polonaiseében egy szép zenekölteményt, melyet még nem hallottunk. De Munk igen szépen játszta a gondokát. Bosoni kifogástalanul kísér.

Nekünk mindenek felett Beethoven C-moll triója tetszett.

Megjegyzés nélkül nem hagyhatom, hogy Chopin „Nocturne“-jeit csak is zongorán lehet a költő intentionjának megfelelőleg előadni; úgy mint írva vannak 2 kézzel, mert ez a sajátosság zene egy második működő beavatkozását nem tűri a legszerűbb kísérői minőségben sem. P. J.

Communes.

In der vielbesprochenen Angelegenheit des Umbaues des städtischen Gasthofes zum „schwarzen Adler“ hat die mit der Durchführung der Pläne betraute städtische Finanzkommission im Laufe der vorigen Woche wiederholt Sitzungen abgehalten.

In einer der vorigen Sitzungen fulminirte das Uebereinkommen in dem Beschlusse, daß der Bau in häuslicher Regie durchgeführt werde.

Demgemäß wurden nun auch die hiezu erforderlichen Schritte eingeleitet.

Der Anfang erwies aber, daß dies umso mehr auf kaum überwindliche Schwierigkeiten stoßen würde, da die Stadtgemeinde derzeit über kein eigenes Fachorgan verfügt, wohingegen die Leitung und Beaufsichtigung des Baues die unausgesetzte Anwesenheit eines Sachverständigen erfordert.

Diese Schwierigkeiten zeigten sich — wie gesagt gleich im Anfange, da es sich erst nach um die Sicherung der Zimmermannsarbeit handelte.

Sollte die Sache in dieser Weise fortgeführt werden, so müßten einige Beamte sich sozusagen ausschließlich dieser Angelegenheit widmen, während andererseits das stete Zusammenrufen der gesammten Kommission und das Abhalten von Sitzungen auch nicht geeignet wäre, um den Bau zu beschleunigen.

Die Kommission faßte daher den Beschluß, den Bau im Wege freien Unternehmens durchzuführen, zu welchem Ende die Unternehmer aufgefordert werden, ihre diesbezüglichen, mit 500 fl. Neugeld versehenen Offerte bis zum 15. April d. S. einzureichen.

Die hierauf Bezug habende Kundmachung ist auch im heutigen Interatenthelle unseres Blattes zu lesen und ist im Pester Lloyd und einigen Provinzblättern veröffentlicht worden.

Dies hielten wir nöthig zu erwähnen, um das Stadium zu kennzeichnen, in welchem sich die Bauangelegenheit gegenwärtig befindet.

Ueber das Weitere läßt sich vorläufig nichts sagen, da wir erst das Resultat der Offerte abwarten müssen; sollten die letzteren ein günstiges Ergebnis liefern, so ist es natürlich, daß der Bau sofort in Angriff genommen werden und dürfte derselbe dann zu Ende des Jahres im Ganzen und Großen vollendet dastehen.

Eperies, am 28. März.

Unter den wichtigsten Zeitfragen, welche sowohl staatsmännische, als publizistische und kirchliche Kreise lebhaft beschäftigen, nimmt die, bei uns offene, Frage der Civilehe eine hervorragende Stelle ein.

Der Abgeordnete Daniel Trányi hat jüngst in dieser Angelegenheit eine Rede gehalten, welche die allgemeine Aufmerksamkeit auf sich zog. Wir finden es opportun, aus dieser Rede Folgendes wiederzugeben.

* Mult számunkból térszűke miatt kimaradt. Szerk.

— Bezüglich der Civilehe obwalten noch viele Irrthümer im Lande. Es gibt Leute, die glauben, die Civilehe bestehe bloß aus einer solch' freien und willkürlichen Verbindung, welche eben so leicht zu lösen wie zustandezubringen ist; wogegen die Civilehe in Frankreich überhaupt nicht gelöst werden kann, auch jene nicht, welche zwischen Protestanten oder Juden geschlossen wurde. In anderen Ländern, wo dieselbe besteht, hingegen ist sie nur unter gleichen Bedingungen lösbar, wie ungefähr bei uns die Ehe der Protestanten.

Es gibt wieder andere, welche glauben, daß nach Einführung der Civilehen die Ehehälften den Segen der Kirche überhaupt meiden, wogegen die Erfahrung das Gegentheil beweist, das nämlich, daß die Ehehälften vom Gemeindegeld der Regel nach sich in die Kirche begeben, um ihrem Bündnisse auch die Weihe des kirchlichen Segens angedeihen zu lassen.

Auch jene Einwendung habe ich vernommen, daß es bei uns an öffentlichen Organen mangle, welche bei Abschließung der Civilehen erforderlich sind.

Ich stelle daher die Frage: sind denn die Gemeindegeldträger nicht vielen, wenn auch nicht wichtigeren, so doch schwierigeren Aufgaben betraut worden und ob die Notäre — die übrigens heute geprüfte Männer sind — falls sie auf Schwierigkeiten stoßen, sich nicht an ihre Vorgesetzten wenden könnten, die sie mit den nöthigen Weisheiten gewiß versehen werden? Oder sollten wir diesbezüglich Rumänien nachsehen, wo die Civilehe in obligater Form eingeführt ist, wiewohl in solchem Sinne, daß nach Abschließung der Civilehe, die kirchliche Ceremonie in ebenso obligater Form gefordert wird.

Nach Franz Deak's Rede ist dies die erste größere Emancipation in dieser Angelegenheit.

Daß die Einführung der Civilehe, welche in fakultativer Form auch schon in Oesterreich eingeführt ist, ein Erforderniß der modernen gesellschaftlichen und staatlichen Verhältnisse ist, wäre kaum in Zweifel zu ziehen.

Bei uns konnte sich diese Institution noch nicht Bahn brechen, daß dies jedoch über kurz oder lang schließlich doch der Fall sein wird, dürfte ebenso über alle Zweifel erhaben sein.

Das Bad Czernéthe

wird im Laufe dieses Jahres am 20. Mai eröffnet, mit der Stadt Eperies durch elegante Wagen in Verbindung gesetzt, und für eine Fahrt hin oder zurück per Person 30 fr. gezahlt.

Was die Zimmer anbelangt, so sind dieselben in 3 Categorieen getheilt.

1. Der Preis der Zimmer Nr. 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 13 und 15 im städtischen Gebäude und mit städtischen Möbeln versehen ist per Tag mit 30 fr.

2. der Zimmer im selben Gebäude Nr. 1, 7, 8 und 12, welche vollkommen durch die Gesellschaft eingerichtet wurden per Tag mit 60 fr.

3. der Zimmer im neugebauten Schweizerhause Nr. 1, 2, 3, 4, 5 per Tag mit 1 fl. fixirt.

Hinsichtlich der 30 fr. Zimmer wurde die Badesaison in zwei getheilt und zwar:

a) die erste halbe Saison fangt mit dem 20. Mai an, und endigt mit dem 4. Juli;

b) die zweite fangt an mit dem 5. Juli und endigt mit Ende August.

Wer ein 30. fr. Zimmer wünscht, der muß klar und deutlich angeben, ob er das Zimmer für die erste oder zweite, oder für beide Saisons haben will, und demgemäß bei der Anmeldung den abkommenden Betrag in vorhinein erlegen und zwar:

für die erste halbe Saison 10 fl.
für die zweite " 15 "
für Beide zusammen " 25 "

4. Was die Speisen anbelangt, u. zw.: für tägliche 5 Speisen per Woche;

eine große Portion 9 fl.
eine halbe " 7 "

für tägliche 4 Speisen;

eine große Portion 8 fl.
eine halbe " 6 fl.

5. Ein Bad per Stunde 15 fr.

6. Bedienung per Tag 20 fr.

7. Bettgewand, wöchentlich einmal frisch überzogen per Tag 20 fr.

In Betreff der Wohnungen, hat sich der P. L. Gast, an das Directions-Mitglied Herrn Theodor v. Kardos zu wenden. — Eperies am 20. März 1879. Die Direktion der Czernétheer Bade-Anstalten-Gesellschaft.

Tagesneuigkeiten.

Auszeichnung Se. Majestät der König hat über Vorschlag des ungarischen Ministers, anlässlich der Pariser Weltausstellung dem Ministerialkonszipisten Bela v. Csátary in Anerkennung seiner diesfälligen geleisteten Dienste das goldene Verdienstkreuz mit der Krone zu verleihen geruht.

Die für die Szegediner Verunglückten in unserer Stadt veranstalteten Sammlungen sind — wie aus den an anderer Stelle veröffentlichten Ausweisen ersichtlich ist — von dem schönsten Erfolge gekrönt.

Noch nie hat sich der Wohlthätigkeitsstimm in solch imponanter Weise kundgegeben, als angesichts des furchtbaren Szegediner Unglückes, was den edelmüthigen Spendern jedenfalls alle Ehre macht.

Szegedins Schreckenstage. Unter diesem Titel ist eine Brochure erschienen, welche den Verlauf der Katastrophe vollständig schildert.

Die Brochure ist in den hiesigen Buchhandlungen zu 10 Kreuzer zu haben und wird der Reinertrag zu Gunsten der Ueberschwemmten verwendet werden.

Der Minister des Innern hat mittels Circular-Erlasses die Municipien aufgefordert, die auf ihren Territorien geflüchteten Szegediner in Evidenz zu halten.

Der Szarófer landwirthschaftliche Verein hat sich nach längerer Unthätigkeit wieder konstituiert. In dem das Mandat der bisherigen Functionäre abgelauten ist, wurde zur Neuwahl geschritten.

Zum Präsidenten wurde Herr Balthazar v. Semsey, zum Vicepräsident Herr Géza v. Pulsky gewählt.

Der Ausschuss wurde diesmal nicht aus 12, sondern aus 27 Mitgliedern zusammengestellt, um hierdurch ein regeres Interesse für den Verein und eine größere Thätigkeit zu sichern.

Der anlässlich der Generalversammlung vorgeherrichten Stimmung nach zu urtheilen, wird der zu neuem Leben erwachte Verein thätig sein Ziel verfolgen.

Der Szekesöhszif ist in Folge der regnerischen Witterung nächst Sebes-Kellenes wieder ausgetreten.

Die heutige Dilettantenvorstellung wird sich — wie aus den stattgefundenen Proben zu schließen ist, — den gelungensten anreihen, da die Rollen sehr gut vertheilt und einstudirt sind.

Theaterdirektor Geröfi beginnt den Cyclus seiner Vorstellungen am 1. April d. S.

Das Abonnement ist diesmal glänzend ausgefallen.

Vorlesung. Herr Professor Bodjányi wird seinen interessanten naturwissenschaftlichen Vortrag im Szekesfehervar Montag fortsetzen.

Diese Vorlesung wird auch mit Experimenten verbunden sein.

Eine ungeheure Aufregung herrscht in Petersburg in Folge des gegen den Chef der dritten Abtheilung, General-Adjutanten Drentelen, verübten Attentates. Der Newa-Quai war mit Spazierenden überfüllt und auf je 50 Schritte waren Gendarmeposten aufgestellt. Gegen 10 Uhr Vormittags erschien der General Drentelen in Begleitung von 30 Offizieren. —

Plötzlich knallten zwei Schüsse, die ein junger anständig gekleideter Mann, der auf einen feurigen Araber ritt, auf den General abgab. Während der Verwirrung, die im ersten Momente am Quai entstand, sprang der Attentäter im vollen Galopp in der Richtung der Semenowstraße vor den Augen der verblüfften Menge davon, die mittlerweile durch Zuzug aus den benachbarten Straßen auf viele tausend Köpfe angewachsen war. Die „Okoloditschiks“ (Sicherheitswachmänner) und die Gendarmen versuchten den davon-eilenden Reiter zu verfolgen, sie hatten ihn beinahe schon erreicht, da sein Pferd stürzte; es gelang ihm aber in einen Wagen zu springen der ihn entführte.

Ein alter Prozeß. Vor dem obersten Gerichtshof wurde leztthin der Urbarial-Prozeß der zur Altöfner Kronherrschaft gehörigen einflügeligen Urbarial-Gemeinde Töl verhandelt, ein Prozeß, welchen die Gemeinde im Jahre 1840 vor dem Herrenstuhl anhängig machte; 39 Jahre dauerte es, bis die Entscheidung fiel. Seit länger als einem Dezennium war die Gemeinde durch den hauptstädtlichen Advokaten Medard Vesko vertreten. Sie hat den Prozeß gewonnen und wurden an 1400 Tsch Remanential-Felder, welche die Herrschaft im Jahre 1854 wegnahm und als eigene verwaltete, den gewesenen Urbarialischen zurückgekehrt. Das Urtheil lautete in allen drei Instanzen gleichmäßig.

Plaudereien.

Im großen Tanzaale herrscht eine große Zugluft; dieselbe hat sich u. a. auch bei Gelegenheit des letzten Patti-Concertes (wir sagen leztes, denn ein erstes gab es nicht) in so eskalanter Weise offenbart, daß selbe nicht nur Wüthig, Gedanken und Blicke, sondern sogar mehrere junge Herren in Person auf die Gallerien hinaufzog. Natürlich erwies es sich am gefährlichsten in der Nähe der Eingangsthüre Stellung zu nehmen, wo die Zugluft am fräftigsten wirkt.

Merkwürdigerweise hatte diese Luftströmung, dieses Ziehen keine Erkältungen und Verfühlungen zur Folge, sondern im Gegentheil: Entzündungen, Entzündungen und Erwärmungen; — freilich Entzündungen, welche mit pathologischen Begriffen nichts gemein haben, gegen die in Apotheken keine Mittel zu finden sind und die nur ein Arzt: — der einzige Spezialist in diesem Fache — Dr. Gegenliebe, erfolgreich zu behandeln versteht.

Es gibt wohl Manche, die vornehm auszu sehen und zu thun meinen, indem sie sagen, Herzensdinge seien kein Gegenstand, wenigstens kein wirklicher, sondern ein eingebildeter; und doch existirt jene Zugluft, von welcher wir sprachen und äußern sich die Folgen derselben nur gar zu oft auch bei ganz praktischen, mitunter wohl auch bei Herren von reiferem Alter, durch ein gewisses Etwas, was im Herzen entsteht, sich regt, allmählich schwindet, doch von Zeit zu Zeit wiederkehrt wie das Rheuma.

In dieses Rheuma! es ist ein Weh, ein Uebel und doch ist Derjenige zu bedauern, der es nie empfunden hat, denn:

„Es sagte ja schon Marquis Posa:
Es gibt auch Schön'ses noch, als Prosa!“

Da wir nun einmal mit Hilfe dieses Citates in die Poesie hineingerathen sind, und Triller ebensowohl als Staccatos doch auch in den Bereich der Poesie gehören, so wollen wir uns noch einmal der gefeierten

Carlotta erinnern, nicht etwa, um das, in der vorigen Nummer von uns bezüglich ihres Concertes Gesagte zu wiederholen, oder um vielleicht in das Nestort unseres kunstbesessenen Mitarbeiters, des Herrn Junius Publicola hereinzupfuschen, sondern lediglich um die Concert-Referate mit der, bei Verharmthungen üblichen Staffage zu ergänzen.

Da wir — wie allgemein geklagt wird — einen reichlichen Ueberfluß an Geldmangel besitzen, so ist es natürlich, daß der Saal am Concertabende überfüllt war. Nichts für ungut! Es ist dies nur ein Beweis dessen, daß wir Operieser für die schönen Künste besetzt sind und denselben unsere Huldigung unter keinen Verhältnissen verjagen.

Die Mäusen stehen bei uns in Gunst, Wir schwärmen für die Kunst! wie der „schöne Meyer“ singt.

Die Diva machte bei ihrem Erscheinen im ersten Augenblicke einfach den Eindruck einer corpulenten Frau, deren äußere Erscheinung dem Phantasiagebilde, welches sich wahrscheinlich die Meisten von der Künstlerin entworfen haben mochten, nur in geringem Maße entsprach. Daher die sichtlich Enttäuschung, welche auf den meisten Gesichtern im Auditorium deutlich zu lesen war. Erst als sich die Züge der Künstlerin während des Gesanges geistig belebten, ihrem dunklen Auge das heilige Feuer der Kunst entstrahlte und ihre Lippen ein siegesgewisses Lächeln umflog; da löste sich der Frost im Publikum; es wurde warm und wärmer, bald schien die Sonne, bis schließlich ein wahrer Beifallssturm losbrach.

Die Diva hatte im Hotel Berger Logis genommen und als sie nach dem Concertabende den vor dem Thore ihrer harrenden Fiacker bestieg, welcher sie zur Bahn beförderte, bildeten die Höckerinnen, Holzhacker und sonstige Herren und Damen der Halle einen Kreis um denselben. Alle waren begierig auch etwas, wenn auch nur vom Reifepelz jener Dame zu sehen, welche auf den sonst so stillen Gassen unserer guten Stadt Tags zuvor ein so ganz ungewöhnliches Rollen von Kutschirwagen und sonstigen modernen Fuhrwerken veranlaßte, als hätte es sich zum mindesten um einen glänzenden Ball gehandelt.

Nach Sonnenschein folgt Regen und nach Concerten Theateraufführungen. Wir bedienen uns dieses Vergleiches, um anzudeuten, daß das Patti-Concert eine namhafte Summe verflüchtigte, während die Theateraufführungen, welche der Széchényi-Kör heute und am 14. des künftigen Monats veranstaltet, dazu berufen sind, um das Gedeihen unserer Vereinskassen zu befördern, gleichwie ein wohlthuerender Regen Acker und Wiesen befruchtet.

Und was der Széchényi-Kör auf geistigem Gebiete bezweckt, will in materieller Hinsicht endlich auch der Caroser landwirthschaftliche Verein bewirken, welcher sich dieser Tage neukonstituiert hat.

Wie hieraus zu ersehen ist, schreiten wir allmählig vorwärts, so u. A. auch in der Angelegenheit des schwarzen Adlers.

Die Pläne des Umbaues, welche vor einigen Wochen fertig geworden, sind noch immer fertig, außerdem ist eine Offertverhandlung ausgeschrieben. Wären die berühmten Eplizer Heilquellen nicht versiegt und hätte zu unserem Nachtheile in Portugal nicht ein Erbeben einige Schäden angerichtet, so hätten wir den Bau wahrscheinlich bereits in Angriff genommen. Unter solchen Umständen sind jedoch mehrere Einwohner der ganz richtigen Ansicht, daß der Bau, angesichts der erwähnten wie auch anderer Naturerscheinungen, — zu welchen z. B. auch die Parlaments-Debatten im Reichstage gezählt werden können, — überhaupt gar nicht stattfinden; weder jetzt noch später.

Wir erkennen die Triftigkeit dieser Gründe; — nehmen wir noch überdies das Ergebnis der Forschungen und Berechnungen eines französischen Astronomen in Betracht, demzufolge unsere Weltkugel sich an der Schwelle einer großen Katastrophe, möglicherweise auch ihres vollkommenen Unterganges befinden soll, so wird uns wohl jedermann Recht geben, wenn wir ebenfalls der konservativen Opposition die Parthei nehmen und den Bau verhorresziren, denn:

Erstens: Legyen ugy mint régen volt! wie Pato Pál meinte;

zweitens: verdienen wir nicht, daß wir statt des derangirten schwarzen Adlers mit verhältnismäßig geringen Kosten einen modernen monumentalen Bau und ein schönes Theater erlangen; schließlich

drittens: Wozu bauen! Wir vollenden vielleicht den Bau in eben demselben Moment, da der Firkern und Komet unsere Weltkugel in Trümmer schlägt, welcher Befürchtung Meister Kriერი im „Lumpaci-Bagabundus“ schon zu Nestrons Zeiten Raum gab. Es wäre doch schade um die verlorene Mühe und um das hineingebaute Geld.

Also nieder mit dem Baue; es werde nicht gebaut! Dies sei unser Lösungswort.

Dies soll nämlich bezüglich des geplanten Theaters gelten. Wozu ein Theater! Wer geht heute ins Theater! Wir haben kein Geld, besuchen daher kein Theater, sondern sind unter den obwaltenden drückenden Verhältnissen gezwungen ins Wirthshaus, oder Karten spielen zu gehen.

Wie leer heutzutage Thalias Tempel stehen, beweiset auch folgende Thatsache.

Der Kischauer Theaterdirektor, Herr Gerösi, will hier einige Vorstellungen veranstalten; da begegnet ihm das Malheur daß kein Mensch abonniert, sondern bloß ein gewähltes und so zahlreiches Publikum, daß schon vor Tagen sämtliche bessere Sige vergriffen waren.

Der bedauernswerthe arme Theaterdirektor! Und dann wolle man noch ein Theater bauen!

Fraulein Riniche und Ihre Durchlaucht Madame Herzogin werden es nicht verschmähen, mit Csecse Panna, dem Kinde des Volkes auf unseren Brettern öffentlich zu erscheinen.

Nach den Vorstellungen wird es natürlich so sein, wie es in der „schrecklichen Romanze“ eines vicedeutschen Dichters heißt:

„Kühl wehte schon der Abendhauch,
Da sprach zum Knapp' Herr Jaromir:
— Geh' hol' mir ein Paar warme Würstel
Und eine Flasche Märzenbier!“

Ahmed.

Landwirthschaftliches.

Ist es notwendig, den Thieren Salz zu geben?

In den Futterpflanzen erhalten die Thiere auch die zu ihrer Ernährung notwendige Menge Kochsalz; reich daran sind besonders die jungen grünen Pflanzen, ferner die Nüßarten, insbesondere die Runkelrüben; in sehr geringer Menge findet sich das Kochsalz in den Samen. Den Thieren besondere Salzgaben als Vieh- oder Steinsalz zu reichen, würde sich daher in den meisten Fällen als nicht unbedingt notwendig herausstellen, wenn nur die unmittelbare Nährwirkung in's Auge gefaßt wird, dagegen erscheint eine mäßige Salzgabe um so wichtiger, wenn man den mittelbaren Einfluß einer solchen auf die Ernährung der Thiere in Betracht zieht. Das Salz bewirkt nämlich eine reichere Absonderung der Verdauungslüssigkeiten, befördert daher die Verdauung der übrigen Nährstoffe und ist deshalb besonders wichtig bei schwer verdaulichen Futterstoffen. Da letztere leicht Störungen im Verdauungsproceß verursachen und Veranlassung zu Krankheiten werden können, so sind mäßige Salzgaben somit auch zweckmäßige Verbeugungsmittel derselben. Sie sind aus demselben Grunde wirksam zur volleren Ausnutzung derartiger Futterstoffe. Die nachtheilige Wirkung ungenügender oder weniger gedeihlichen Futters wird durch das Salz wegen höherer Erregung der Verdauungsthätigkeit einigermaßen beschränkt, wenn es auch keineswegs dieselbe ganz aufzuheben im Stande ist. Besonders wichtig ist die Verabreichung des Salzes noch bei solchen Futterstoffen, die leicht eine Erschaffung der Verdauungsthätigkeit bewirken, wie dies bei eingäuertem Futter, bei der Selbsterhigung der Futterstoffe, bei der Brühfütterung der Fall ist. Das Kochsalz veranlaßt auch in Folge seiner Einwirkung auf die Verdauungsorgane einen vermehrten Durst und mithin eine reichlichere Aufnahme von Getränk, was bei trockener Fütterung von vortheilhaften Einflüssen auf die Milchproduction ist. Eben deshalb verursacht es ferner größere Freiluft, weshalb es von Wirkung namentlich in den späteren Zeiträumen der Mästung ist, weil dann die Mastthiere sehr leicht im Fressen nachlassen. Das Salz befördert aber nicht nur die Verdauung, sondern bewirkt auch durch die Vermehrung der Absonderung einen lebhaften Stoffwechsel, erregt die Hautthätigkeit und ist deshalb auch für Wachsthum und Gedeihen jüngerer Thiere außerordentlich zuträglich. Eine zu starke Salz-fütterung aber verursacht Durchfall und wirkt nachtheilig. Im Allgemeinen sind 0.8 Dekagramm pr. 100 Kilo (1/4 Loth pr. 100 Pfund) Lebengewicht bei dem Rindvieh eine angemessene Gabe. Ueber 1.6 Dekagramm pr. 100 Kilo (1/2 Loth pr. 100 Pfund) täglich zu verabreichen ist selten räthlich.

„Bratt. Landw.“

Fruchtpreise vom 28. März 1879.

Roggen	per 100 Kilogr.	fl.	5.25	5.75
Weizen	100	„	7.—	8.—
Gerste	100	„	5.—	5.50
Hafer	100	„	3.50	4.—
Mais	100	„	6.—	8.—
Erbsen	100	„	5.—	9.—
Linsen	100	„	6.—	7.—
Böden	100	„	—	1.50
Erbsen	100	„	—	1.50

Die in Ofen am 22. März gehobenen Zahlen:

68, 32, 60, 69, 5.

Die nächste Ziehung ist am 5. April 1879.

EPERJESI BANKEGYLET
könyvnyomdája Eperjesen
elvállal műveket minden nyelven, hirlapok, árjegyzékek, körlevelek, falragaszok, számlák, szállítólevelek, részvények, betéti könyvek, lakadalmi meghívók, gyászjelentések, táblázatok, cím- és látogató-jegyek stb. elkészítését
a legjutányosabb áron.

Die in Brünn am 19. März gehobene Zahlen

16, 22, 32, 45, 23.

Die nächste Ziehung ist am 2. April 1879.

Felelős szerkesztő: *Kyss Géza.*

Kiadó-tulajdonos: *Az Eperjesi Bankegylet.*

Nr. 1328.

44

Rundmachung.

Seitens der kön. Freistadt Eperies wurde der planmäßige Umbau des städtischen Gasthauses zum „schwarzen Adler“ im Wege freien Unternehmens beschloffen. Hierauf reflektirende Unternehmer werden aufgefordert ihre mit 500 fl. Neugeld versehenen Offerte bis 15. April d. J. beim städtischen Bürgermeisteramte einzureichen.

Schließlich wird bemerkt, daß die approximativen Kosten des planmäßigen Umbaues ungefähr die Summe von 40,000 fl. betragen dürften, und daß die Bedingungen der Minuendo-Lizitation, wie auch die allgemeinen und detaillirten Pläne und Kostenüberschläge beim städtischen Bürgermeisteramte zur Einsicht erliegen. Eperies den 22. März 1879.

Sofort aus freier Hand zu verkaufen!!!

ist in Raszlavicz eine wenig gebrauchte, in sehr gutem Zustande erhaltene

Spiritus-Brennerei.

Dieselbe wird bei genügender Garantie auch auf Zeit weggegeben. Nähere Auskunft ertheilt Herr **Nathan Friedmann Eperies** oder der Eigenthümer **Joachim Rosenberg Abos.**

Local-Veränderung.

Endesgefertigter beehrt sich hiemit anzuzeigen, daß er sein Geschäft vom 1. April aus dem **Kaiserlichen Hause**, neben der kön. Post, in das **Kovak'sche Haus Nr. 330** neben der Matoviczky'schen Apotheke verlegt hat, bei welcher Gelegenheit sich Gefertigter die Freiheit nimmt sein **reichhaltiges Lager** in **Herren- und Damen-Schuhwaaren** einem p. L. hochgeehrten Publikum bestens anzuzufempfehlen.

Hochachtungsvoll

Josef Mizsák.

46

Seit 1. November 1878

beträgt das Postporto für Pakete bis zu 5 Kilo Brutto von Triest nach jeder Poststation **Oesterreich-Ungarn** bloß 30 Kr. und bietet sich für Jedermann **Gelegenheit, Kaffee, Meis, Süßfrüchte, Gemüse** etc. in kleineren Quantitäten zu **en gros Preisen** zu beziehen. 32 5—15
Ima Ceylon feinsten Perl-Coffee per Kilo fl. 1.80
Ima Feinster Cuba „ „ „ 1.70
Ima Supperfeiner Rio „ „ „ 1.20
Ima Arab. echter Mocca „ „ „ 1.50
Ima Feinster Java „ „ „ 1.45
Versende in Säcken à 4^{1/2} Kilo Netto unter Nachnahme oder Einzahlung des Betrages.
Ausführlichen **Preis-Courant** sende auf Verlangen franco.

G. Singer, Triest.

„CHEVALIER GERSTE“
vorzüglicher Qualität zur Saat zu haben bei **Josef Weinfeld** in **Lapispatak.** 41 3—3

Berger-féle orvosi KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Ausztria-Magyarországban, Franciaországban, Németországban, Hollandiában és Svétizban, Romániában sat. már tíz év óta fényes sikerrel alkalmazatik

mindennemű bőrkütegek

mint szinte az arezbür mindenféle tisztálansággal ellenkülönösen a ruh. az idült és pikkely sörör ellen, a sörör repedvény, a fej és szakal korpa ellen, a szeplő, májfolt, az ugynevezett rezessor, a fagydag, a labizadás, a gyermekek valamennyi külső fejbetegségével ellen. Ezenfelül mindenkinek mint a bőrt tisztító mosdószert ajánlatthatik.

Ára darabonként használati utasítással együtt 35 kr.

A Berger-féle kátrány-szappan 40% -ka tömény kátrányi tartalmaz felettebb gondosan van készítve, s lenyegesen különbözik minden egyébb, a kereskedésben előforduló kátrány-szappanoktól.

==== Csalások kikerülése végett ====

a gyógyszerárakban világosan
Berger-féle kátrány-szappan kérésre

s ügyelni keli a zöld esomagolásra s az ide mellékelt védjegyre.

Egyedüli helyettes a bel- és külföld részére: **G. HELL** gyógyszer. **TROPPAU**, közödsök is küldendők.

Kapható Eperjesen minden gyógyszerárban. 43 1—12